

כ"ז כסלו תשע"ו
09 דצמבר 2015

לכבוד
עו"ד סילביה רביד – יו"ר
ועדת משנה לעררים

ג.נ.,

הנדון : החלטת ביניים בעניין חפאג 1139א- קרקעות הצפון מה- 3.12.15

בפתיח ברצוני להזכיר את הרקע להחלטת הועדה המחוזית הצורך הסביבתי הראשון במעלה להקמת חוות המיכלים הוא סילוק המיכלים ממקומם הנוכחי בקריית חיים הסמוך לבתי התושבים עד כדי עשרות מ' והעתקה לקרקעות הצפון שם המרחק לשכונות המגורים הוא כ- 800 מ'.
כזכור לתכנית קרקעות הצפון הוכן תסקיר השפעה על הסביבה. בתסקיר חושבה הפליטה החזויה מהמכלים המתוכננים בחווה. נתון זה יחד עם הערכות של פליטת בנזן ממקורות נוספים במתחם בז"ן הסמוך ומתחבורה שתנוע בכבישים ראשיים בסביבת התכנית הוכנסו למודל פיזור מזהמים להעריך את אופן הפיזור של המזהם העיקרי מהחווה, הבנזן, ואת הריכוזים הצפויים סביבה. כמו כן ברצוני להזכיר כי בעת הכנת התסקיר טרם היו מדידות של בנזן במפרץ חיפה והנתונים שנלקחו בחשבון היו נתונים מחושבים שבוצעו במסגרת תסקיר השפעה על הסביבה למתחם בז"ן.
בנוסף, לצורך חישוב הפליטות מהמכלים נלקח בחשבון יישום האמצעים המיטביים לצמצום פליטות שהיו מקובלים בזמן הכנת התסקיר.
תוצאות הרצת המודל, שלקח בחשבון את כל מקורות הפליטה, הראו כי לא חזויה חריגה מערכי היחוס של ועדת אלמוג (ערך היעד היממתי) במרחב סביב החווה מלבד בשתי נקודות, אחת, בתוך המתחם והשניה, כ- 300 מ' מצפון מזרח לבתי זיקוק. על סמך תוצאות אלה, בלווי תנאים להמשך בדיקה של היקף הפליטות ונקיטת אמצעים מחמירים בשלב הקמת החווה ששולבו בהוראות התכנית תמך המשרד להגנת הסביבה בתכנית במתכונת שבה הופקדה.

בסוף 2010 החלה מדידת בנזן בשכונת מגורים קרית בנימין בקרית אתא הסמוכה לבז"ן. מאז תחילת המדידות נמצא מספר קטן של חריגות מערכי היעד היממתיים. הממוצע של המדידות נמוך באופן משמעותי מערך היעד השנתי.

פעולות לצמצום פליטות בסביבת האתר

מאז הכנת התסקיר המידע הקיים לגבי הפליטות מהמתחם ומצב איכות האוויר סביב המתחם גדל והמפעלים נדרשו לבצע פעולות כדי לצמצם פליטת VOC בכלל ובנזן בפרט.
על סמך תוצאות מדידות בנזן שבוצעו ב- 2014 בסמוך לגדר של מפעל גדיב המראות ערכים גבוהים מאד נדרש המפעל, עוד טרם קבלת היתר הפליטה, להתקין עד סוף 2015 מתקן להשבת פליטות בנזן (CTO) מחוות מכלי הבנזן שבתחומו. המתקן יטפל ויפחית בכ- 98% את הפליטות ממכלים אלה המהוות כ- 1/3 מסך הפליטות של המפעל. בנוסף המפעל נדרש להחליף אביזרי ציוד כדי לצמצם עוד 2/3 מהפליטות. לויז' החלפת אביזרים אלה יקבע בהיתר הפליטה.

עפ"י חוק אוויר נקי, הגישו מפעלי המתחם (בתי זיקוק חיפה, גדיב, וחיפה כימיקלים) בשנה האחרונה, בקשות להיתרי פליטה. ההליך מחייב את המפעלים לפרט את כל התהליכים והפליטות שלהם לסביבה. כמו כן כחלק מהליך הבקשה על המפעלים להריץ מודל סביבתי כדי להציג את פיזור המזהמים סביבם. על סמך נתונים אלה נקבעים האמצעים הנוספים שעל המפעלים ליישם כדי לעמוד ב- BAT וכדי לא לחרוג מערכי סביבה. היתר הפליטה שיינתן למפעלים במהלך 2016 יפרט את האמצעים והפעולות הנוספות שעל המפעלים לבצע ואת לוחות הזמנים לכך.

בנוסף, כפי שעדכנתי בישיבת הוועדה האחרונה השר להגנת הסביבה העביר בממשלה החלטה לאשר תכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר ולהפחתת סיכונים סביבתיים באזור מפרץ חיפה. מצ"ב קישור להחלטה.

<http://www.sviva.gov.il/InfoServices/ReservoirInfo/DecisionStockpileGovernment/Pages/2015/Decision529.aspx>

עיקרי התכנית הם להביא להפחתה נוספת של 50% בזיהום האוויר במפרץ חיפה וכוללת פעילות אינטגרטיבית מול כל מקורות זיהום: מפעלים גדולים וקטנים, בתי הזיקוק, כלי רכב, כלי שיט ותחנות תדלוק. להקים לראשונה בישראל "איזור אוויר נקי" בחיפה, על פי מודל המיושם בהצלחה ב-200 ערים ברחבי העולם.

הפעולות האלה ישלימו את הפחתת הפליטות מהמקורות הנייחים הקיימים היום בסמוך לאתר קרקעות הצפון כמו כן כפי שתראי מתוכננות גם פעולות לצמצום פליטות מכלי הרכב כבדים שינועו על מערכת הכבישים בסביבתו.

הכללים הקבועים בהוראות התכנית המופקדת

כאשר בוחנים את חוות דעת המשרד לתסקיר ההשפעה על הסביבה ואת הוראות התכנית, שאמצו את חוות דעת זו, ניתן להבין כי לאורך ההוראות נקבע שהיזמים נדרשים להמשך בחינה סביבתית בשלב היתר הבניה כדי להבטיח מניעת זיהום אוויר כמצוטט להלן מהוראות התכנית המופקדת:

6.1 ב. לא ניתן היתר בניה.....אלא לאחר קבלת חוות דעת המשרד להגנת הסביבה כי נלקחו בחשבון ושולבו בהיתר הבניה כל האמצעים למניעת זיהום אוויר

6.1.1 א. היתר בניה למכלי אחסון או למערך הניפוק או למתקנים הנלווים יאושרו רק לאחר שהובטח כי מתוכנן בהם שימוש בטכנולוגיה הסביבתית המיטבית העדכנית ביותר ויוכח כי תוספת פליטות המזהמים לאוויר הנובעת מהפעילות המבוקשת לא תגרום לאיכות האוויר בסביבה לחרוג בתנאי פיזור מטאורולוגיים מחמירים, מתקני סביבה וערכי היעד.

6.1.1 ב. בקשה להיתר בניה תווה במסמכים....מסמכים הקשורים לבדיקת איכות האוויר מניעת חריגות מתקני סביבה, ערכי יחוס וערכי יעד ..

6.1.1 ה. תנאי להוצאת היתר בניה: תוגש למשרד להגנת הסביבה בחינת האפשרות להפחתה מירבית של פליטות לאוויר (בדגש על חומרים מסרטנים.....הנמצאים ב-VOC הנפלטים מנפט) לרבות....או התקנת מערכות מיחזור הגזים הנפלטים או השמדתם. טרם קבלת החלטה לגבי יישום אמתעים אלה יוכל היזם להגיש בחינת עלות- תועלת כלכלית, עפ"י הנחיות המשרד להגנת הסביבה. (אמצעים אלה הם אמצעים מחמירים מהדרישות הרגילות של BAT נ.ש)

6.1.1 ו. תנאי להוצאת היתר בניה ראשון יהיה: הגשת תכנית בינוי עדכנית בה יבחן מיקום מכלי האחסון לבנזין ואתר הניפוק, כך שלא יגרמו חריגות באיכות האוויר בסביבת התכנית.

סכום:

1. לדעת המשרד להגנת הסביבה כפוף לפעולות שנקטו, ננקטות ומתוכננות בחמש השנים הקרובות לצמצום זיהום האוויר בסביבת התכנית, ועל סמך ביצוע הוראות התכנית המופקדת על כל סעיפה ותנאיה ניתן להעריך כי הקמת חווה בהיקף האחסון הקיים היום בטרמינל קרית חיים של כ- 400,000 טון דלק גולמי, ניתן יהיה לבצע את התכנית תוך עמידה בערכי סביבה בגדר החווה ובערכי יעד בשכונות המגורים הסמוכות כפי שנקבע ע"י הוועדה המחוזית.

2. החווה מאפשרת גידול מהכמות המאוחסנת היום בשתי החוות הקיימות וכן מאפשרת תוספת של מתקני ניפוק שאינם קיימים היום בחוות המתפנות. לאור תוצאות המדידות, והעובדה שהחווה ממוקמת בסמיכות מסוימת לאזורי מגורים (כ- 750 מ') ובצמידות למתחם בתי זיקוק, לדעת המשרד להגנת הסביבה כדי להגדיל את נפח האחסון בחווה מעבר ל- 400,000 טון יהיה על היזם לקבל אישור המשרד להגנת הסביבה כי לא תהיה חריגה המערכי הסביבה בגדר המפעל וערכי יעד. כמו כן, יש לקחת בחשבון כי יתכן ולא ניתן יהיה לממש את כל היקף האחסון והיקף הניפוק המבוקש בתכנית.

3. המשרד להגנת הסביבה מזכיר לוועדה כי המיקום הנוכחי של טרמינל קרית חיים בעיתי ביותר מבחינה סביבתית הן בהיבט של זיהום אוויר והן בהיבט של סיכונים מאירועים אפשריים של חירום ותקלות; כ- 150 מ' מבתי מגורים ובצמוד (מרחק 0) לאזורי פעילות כלכלית של מסחר ובילוי. החווה מיושנת חלקה הגדול אינו פעיל והמכלים ומתקנים אינם עמידים ברעידות אדמה.

לדעת המשרד להגנת הסביבה יש חשיבות רבה בהיבט הסביבתי לאשר לאתגר את התכנית של קרקעות הצפון ולאפשר את הפסקת פעילותן של החוות הקיימות מוקדם ככל האפשר. הקמת החווה החדשה בתנאים המפורטים בהוראות התכנית ובהתאם להחלטת הועדה המחוזית עדיפים על המשך פעילותו של טרמינל קרית חיים.

בכבוד רב,

נורית שטורך
 ס. מנהל ומתכנתת מחוז

העתק:

מר אבי גבאי – השר להגנת הסביבה
 מר שלמה כץ – מנהל מחוז חיפה, כאן
 גב' שולי נזר – סמנכ"לית בכירה לתעשיות
 גב' גלית כהן – סמנכ"לית בכירה למדיניות ותכנון
 ד"ר צור גלין – מנהל אגף איכות אוויר ושינויי אקלים
 מר שחר סולר – מנהל אגף תכנון

ת29 – דצמבר2015

